

Otium keert terug naar de essentie van de tuin

Dat de Belgische tuinarchitectuur internationaal in hoog aanzien staat, hebben we niet alleen te danken aan enkele gereputeerde namen, maar evenzeer aan de creativiteit van een hele generatie jonge ontwerpers met visie. Otium uit Destelbergen, opgericht door Bob Casneuf en Dominic Christiaens, is daar een perfect voorbeeld van. Beide tuinarchitecten richtten een drietal jaar terug hun 'Buro Otium' op en zoeken in hun tuin-creaties naar de verborgen evidentie. Eenvoud en soberheid met oog voor een perfecte afwerking zijn basiselementen die voorop staan in elk van hun stijlvolle en modern ogende ontwerpen.

Otium pakt graag verrassend uit

De moeilijkste weg

Bob Casneuf en Dominic Christiaens leerden elkaar kennen tijdens hun studies tuinarchitectuur en konden het meteen goed met elkaar vinden. Het klikte niet alleen op persoonlijk vlak, ook qua ontwerpideeën zaten ze op hetzelfde spoor.

Bob Casneuf: "Tijdens onze stageperiode besloten we om samen de stap naar zelfstandigheid te zetten. We kozen er doelbewust voor om enkel ideeën te gaan uitwerken en ontwerpen te tekenen. Misschien de moeilijkste weg, maar de uitvoering laten we liever over aan gespecialiseerde aannemers, weliswaar onder onze supervisie, maar zelf hebben we dus geen mensen in dienst om de plannen om te zetten in praktijk. We zijn van mening dat iedere schakel in de creatie of renovatie van een tuin het werk moet zijn van vakmensen. Wij profileren ons als tuinarchitect, daarvoor zijn we opgeleid."

In het begin kwam het er vooral op aan om het hoofd boven water te houden.

Dominic Christiaens: "We kregen wel enkele opdrachten van ouders, familie, vrienden en vrienden van vrienden, maar een volle dagtaak was dat niet. In plaats van links en rechts wat bij te scharrelen - we hadden immers tijd genoeg - bleven we op post bij Otium en maakten van de ge-

legenheid gebruik om een heleboel productinformatie te verzamelen. Onze schoolse kennis bleek al snel ontoereikend, dus zijn we extra kennis gaan vergaren en gingen daarbij vooral op zoek naar materialen die we nog niet kenden. We pakken in onze ontwerpen graag uit met iets nieuws in plaats van altijd maar verder te borduren op traditionele materialen. Een gazon met een aluminium afboording bijvoorbeeld lijkt ons net iets origineler dan alweer te gaan werken met klinkertjes. Niet dat we iets hebben tegen de gebruikelijke materialen. Past het binnen het concept, dan zullen we deze ook gebruiken, maar om onze eigentijdse visie te ondersteunen, zoeken we naar originele invalshoeken." Bob Casneuf: "Het probleem is dat we nog niet zo lang bezig zijn en het moeilijk is om de toekomstige klant voorbeelden te tonen van ons werk en ons ideeëngoed.

Originale en traditionele materialen in harmonie

Less is more...

Een soort bloemen zorgt voor minder versnippering en past perfect binnen het streven naar eenvoud

Eenvoud, soberheid, helderheid en kalmte staan centraal

We zijn twee keer aanwezig geweest op de beurs Sfeer, maar meer dan onze visie promoten hebben we daar niet gedaan. We hebben wel al enkele mailings gedaan naar architecten. Vandaag beginnen onze inspanningen vruchten af te werpen en krijgen we stilaan veel werk op de plank. Ook mond-aan-mondreclame doet in ons vak een belangrijke dienst in het zakje. We hebben er wel bewust voor gekozen om eerst en vooral een imago, zeg maar een soort duidelijk herkenbaar visitekaartje, te creëren. Als de mensen van bij het begin weten wat ze aan Otium hebben, levert dat behoorlijk wat tijds winst op."

Eigenzinnige visie

Bob en Dominic hebben een scherp omljnd beeld van hedendaagse tuinarchitectuur en willen daar ook graag mee bekend worden.

Bob Casneuf: "We weten wat we willen en alles wat min of meer binnen onze voorkeuren valt, nemen we graag aan. Tuinen die niet stroken met onze visie, schuiven we liever door. We zijn daar zeer eerlijk in en spiegelen onze klant

geen valse verwachtingen voor. Alleen op die manier kan je volgens ons een zekere bekendheid opbouwen. Otium heeft een eigen stijl waarbij eenvoud, soberheid, helderheid en kalmte centraal staan. We willen een ruimte vormen waar de klant zich sereen, stil, in vrede en ver weg van alle wanorde en vulgariteit kan voelen. Dat proberen we te realiseren door middel van configuraties waar iedere vorm van conflict ophoudt te bestaan, waar de mensen rustig worden, het bewustzijn stopt met twijfelen en waar de richting eenduidig is. Het voelen van de aanwezigheid van de stilte, het niet-visuele, het niet-materiële, is een streven op zich. Het is altijd weer een serieuze opgave, maar de ervaring leert ons dat het kan."

Minimalisme

De visie van Bob en Dominic leunt sterk aan bij het minimalisme, maar houdt rekening met de omgevingsfactoren om tot een volmaakte harmonie te komen. Dominic Christiaens: "We letten er op dat de architectuur van woning en buitenruimte hetzelfde doel nastreven. Een ontwerp van

Otium streeft naar volmaakte harmonie tussen de elementen. Geen tegenstrijdigheden, geen rommel, geen spanningsveld of fragmentatie. Het klinkt eenvoudig als we zeggen 'mooi en puur', maar echt evident is het allemaal niet. Compromisloos 'zuiveren' is voor ons de enige manier om een ruimte visueel aantrekkelijk te maken. 'Less is more'. Iedereen kent vandaag de dag de uitdrukking van de Duitse architect Ludwig Mies van der Rohe. Wij proberen zijn ontwerpfilosofie te transformeren naar de tuin door het ontwerp terug te brengen tot zijn basiscomponenten, waardoor het subtiel evenwicht tussen die bestanddelen heel belangrijk wordt. Minimalisme is trendy en velen denken te weten wat een minimalistische tuin is: zuiverheid, een consequente lijnvoering, geometrische vormen, zachte kleuren en rust. Maar dat volstaat niet, het is veel meer dan beton en glas in witte en grijze kleuren, je moet minimalisme ook beleven. We proberen bijvoorbeeld waar mogelijk te werken met andere materialen. We maken een abstractie van de ruimte en brengen alles terug tot de essentie. Licht, schaduw en reflectie spelen daarbij een grote rol. We houden ook rekening met omgeving en zorgen dat er een koppeling is tussen de tuinarchitectuur en het aanwezige landschap. Ook de woning maakt een wezenlijk deel uit van onze ontwerpen. Wat zeker in de tuin moet aanwezig zijn, is evenwicht. We zoeken een balans waar geen frictie mogelijk is tussen materia-

len of beelden. Als er in een tuin een horizontaal en een verticaal element is, moet er een evenwicht bestaan tussen de twee lijnen. De balans tussen beide lijnen mag nooit verloren. Hetzelfde geldt voor volume en lege ruimte. We houden van iets abstract, maar het mag ook niet te abstract zijn. Harmonie en alles in de juiste verhouding; dat zal je altijd in onze ontwerpen terugvinden. Vaak zijn het de eenvoudigste geometrische vormen die het dichtst bij perfectie aanleunen en de kans verkleinen op ruimtelijk conflict. Modetrends zijn aan ons niet besteed. Architectuur mag geen zaak zijn van vluchtige of modieuze vondsten, maar moet een uitdrukking zijn van de essentie van het wonen en leven. De tuin is voor velen een ruimte waar pauzeren niet toegelaten is. Er mag niet geleefd worden en dat is verkeerd. De tuin moet een alternatieve ruimte zijn, een plaats voor rust en kalmte, plezier en intimiteit 'met' de natuur."

Massa's planten

Variatie in de tuin moet, maar het mag niet ontaarden in een kakofonie van schreeuwerige kleuren. Bob Casneuf: "We werken graag met grote groepen planten, maar dan massaal aangeplant en zoveel mogelijk van dezelfde soort. Ook daar kan je zeer creatief mee zijn, zeker als je het samenspel met de omgeving in je ontwerp betreft. Inheemse planten, bamboes, siergrassen en af en toe ook eens iets exotisch, het kan perfect, maar altijd in functie van het geheel. Het

De tuin is een alternatieve ruimte, een plaats voor rust en kalmte...

is niet zo dat we onbekende variëteiten gaan gebruiken, alleen maar omdat ze onbekend zijn. Het moet binnen het geheel passen. We stoppen ook kleur in de tuin, niet door middel van bloemen, maar door te spelen met de natuurlijke kleuren van de planten. Een tuin moet het hele jaar door visueel attractief zijn, dus houden we bijvoorbeeld ook rekening met de verkleuring in de herfst. Bloemen kunnen best, maar dan 'en masse'. De juiste soort in grote hoeveelheden zorgt voor minder versnippering en past perfect binnen het streven naar eenvoud."

Onafhankelijke partij

Bob en Dominic mogen dan een eigen stijl nastreven, de wensen van de klant staan altijd centraal bij de bespreking van een nieuw project. Bob Casneuf: "Vandaar dat we altijd beginnen met een vrijblijvend gesprek, waarin we peilen naar de behoeften van onze potentiële klant. We moeten als het ware op dezelfde golfengte zitten. Wie een tuin wil met veel tierelantijntjes, sturen we liever door naar een collega. In dergelijke tuinen, die overigens best mooi kunnen zijn, vinden wij onze visie niet in terug. We hebben van meet af aan gekozen voor de niche van de hedendaagse, eenvoudige tuin. Vinden we wel voldoende elementen en is de mogelijkheid aanwezig om een tuin te creëren waar we onze krachtlijnen in terugvinden, dan doen we er ook alles aan om de wensen van de klant creatief in

te vullen. We gaan dan te werk zoals een architect die een woning ontwerpt. We tekenen het voorontwerp, bespreken alles met de opdrachtgever en ontwerpen dan verder tot in de details. Eenmaal we de goedkeuring hebben, maken we een bestek op en zoeken via offertes de juiste aannemers om het plan uit te voeren. Ook dat wordt in nauw overleg met de klant gedaan. Willen de mensen zelf iemand aanduiden, dan kan dat vanzelfsprekend ook. Wij zijn frequent op de werf aanwezig en volgen alle werkzaamheden op tot aan de oplevering. Maar we zijn geen hoofdaannemer die werkt met verschillende onderaannemers. Werfcontrole is zeer belangrijk voor de vlotte gang van zaken. Het vermijdt onaangename verrassingen. We stellen ons op als onafhankelijke partij en werken op percentage van de aanlegkosten. Soms regelt een opdrachtgever zelf de volledige uitvoering, maar dat moedigen we niet aan. Er gaan dan immers altijd bepaalde aandachtspunten en details verloren. Maar uiteindelijk is het de klant die betaalt, dus vinden we het niet meer dan normaal dat hij ook de beslissing neemt wie wat mag uitvoeren. Wat vandaag de dag ook regelmatig voorkomt, is een gefaseerde tuin, waarbij we een tuin ontwerpen die in stappen kan worden uitgevoerd. Dat is bijvoorbeeld handig voor mensen die opgroeiende kinderen hebben of voor klanten die niet meteen het budget hebben om de hele realisatie in een keer te bekostigen. Vandaag de dag moet je

Architectuur van woning en buitenruimte sterven hetzelfde doel na

Spelen met de natuurlijke kleuren en verkleuringen van planten

Wisselwerking tussen esthetiek en techniek houdt tuinarchitectuur boeiend

flexibel zijn en toekomstgericht werken, ook als het om de tuin gaat..."

Opleiding ontoereikend

Als jong bedrijf is het niet makkelijk om je plaats te veroveren in een markt waar vandaag de dag veel collegae actief zijn. Dominic Christiaens: "De concurrentie is groot, maar daar kunnen we best mee leven. We hebben het heft in eigen handen en moeten zelf het verschil te maken. Waar we wel wat moeilijker mee omkunnen - en dat geldt voor heel veel tuinarchitecten - is de valse concurrentie van tuinaannemers die zelf geen tuinarchitecten zijn, maar snel even zelf wat 'plannetjes' tekenen. Meestal gebeurt dat na de uren en veel tijd wordt daar niet aan besteed. De klant wordt daar vaak door misleid en ziet pas achteraf, meestal als het al te laat is, dat er weinig energie en al helemaal geen visie in zijn tuin steekt. Het zal bekend in de oren klinken, maar het is en blijft spijtig dat ons beroep (nog) niet beschermd is. Die erkenning mag er van ons zeer snel komen. Ook de opleiding zelf mag van ons een stuk zwaarder. Drie jaar

is een te korte termijn om alles goed onder de knie te hebben. Vier of zelfs vijf jaar zou net zo makkelijk in te vullen zijn, want vooral op technisch vlak schiet de opleiding tekort. Toen ik afstudeerde wist ik zo goed als niets af van vijverfiltering, terwijl een waterpartij in de tuin toch een van de allerbelangrijkste elementen is." Bob Casneuf: "Nu, we mogen ook weer niet te negatief zijn. We hebben zeker geen spijt van onze stap. Integendeel, het is een creatief en zeer gevarieerd beroep waar je zelf je stempel kan op drukken. Je bent tegelijkertijd esthetisch en technisch bezig en precies die voortdurende wisselwerking spreekt ons nog steeds aan. En je hebt constant contact met de mensen. Ook dat is voor ons van belang."

Eenvoudig in een hedendaagse stijl is voor Bob en Dominic de essentie

